

LIDIA KULIKOVSKI – UN (AUTO)PORTRET ANIVERSAR

Prof. univ. dr. hab. Nelly ȚURCAN

Vârsta este ceea ce există în gândurile noastre.
Dacă nu te gândești la asta, nu este acolo.

Mark Twain

Personalitate marcantă în biblioteconomia moldovenească – conferențiar universitar, doctor Lidia Kulikovski împlinește 70 de ani. Este o viață profesională rodnică, frumoasă, cu multe realizări, dăruită domeniului biblioteconomic și Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

S-ar părea că noi știm totul sau aproape totul despre opera și personalitatea dnei Lidia Kulikovski. Domnia Sa a contribuit la publicarea a peste 700 de lucrări în calitate de autor, alcătuitoare, redactor, recenzent, consultant științific. Colegii de la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, colegii de breaslă din țară și de peste hotare, studenții, prietenii povestesc cu sinceritate și recunoștință despre activitatea profesională practică, științifică și pedagogică multilaterală, despre profesionalismul înalt, competența, dedicația și farmecul personal. Se pare că nu este nimic de adăugat, cu excepția felicitărilor oficiale pentru următoarea aniversare. De fapt, aceste temeri sunt neîntemeiate.

Am cunoscut-o pe Lidia Kulikovski la începutul anilor '90 ai secolului trecut (!). S-au scurs treizeci de ani de când ne-am întâlnit pentru prima dată pe holul blocului V (de pe strada Vinogradnaia, în prezent Gheorghe Cașu) al Universității de Stat din Moldova. Lidia Kulikovski se pregătea să intre în sală pentru a ține cursul „Colecții de bibliotecă”. Apoi am fost colegi la catedra „Biblioteconomie și Asistență Informațională”, deja la Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, ceva mai târziu am devenit colegi la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, am colaborat în diverse comisii, grupuri de lucru, proiecte.

O cunosc pe Lidia Kulikovski ca pe o personalitate în domeniul nostru de activitate, cu vocație de conducător, animator, cu spirit inovativ, entuziasm și creativitate neobosită.

Poate o va surprinde pe Lidia Kulikovski, poate îi va surprinde pe cititori, dar vreau s-o prezint pe Lidia Kulikovski altfel, dintr-o altă perspectivă.

Se crede că tradiția sărbătoririi zilei de naștere a unei persoane a existat încă din cele mai vechi timpuri. Se presupune că românii au fost primii care și-au dezvoltat obiceiul de a-și onora anual membrii familiei, prietenii și clienții cu banchete, rugăciuni și daruri în ziua nașterii lor. De-a lungul secolelor, aniversările au fost percepute ca o zi specială mai ales în rândul populației adulte. Dovezile istorice nu lasă nicio îndoială că ritualurile joacă un rol important în viața umană. Se crede că sărbătorile pe tot parcursul vieții, cum ar fi zilele de naștere, nu numai că ajută la înțelegerea naturii ciclice a proceselor naturale, dar sunt, de asemenea, o sărbătoare importantă a tranziției în societate. Ocaziile pentru o interpretare rituală diferă foarte mult în funcție de cultură, credințe religioase și locația geografică.

În încercarea de a fi originală i-am propus dnei Lidia Kulikovski să răspundă la un chestionar divizat în două părți. Prima parte a chestionarului s-a axat pe percepțiile, opiniile personale cu privire la ziua de naștere. Partea a doua a chestionarului este o adaptare a testului lui Marcel Proust.

Pe parcursul vieții percepem diferit ziua noastră de naștere. Există o categorie de oameni cărora nu le place să-și sărbătorească zilele de naștere, alții așteaptă cu nerăbdare această zi. În copilărie și tinerețe o așteptăm cu bucurie, știind că vom avea cadouri, petreceri. La o anumită vârstă încercăm să facem anumite bilanțuri a ceea ce am reușit, care sunt valorile adevărate pentru noi, cine este în preajma noastră ș.a.

Am rugat-o pe dna Kulikovski să aprecieze după o scală din zece puncte, dar și să răspundă la întrebarea „Cum vă simțiți în ziua dvs. de naștere, comparativ cu alte zile din an?”. Dna Lidia Kulikovski a menționat că niciodată nu s-a simțit comod în ziua sa de naștere. *„Eu apreciez să vorbească despre mine prin feedback instant la faptele/acțiunile/rezultatele mele nu într-un cadru festiv în care stau „smirno” și ascult ditirambi”*. Dna Kulikovski a apreciat starea sa de spirit în ajunul aniversării zilei de naștere pe nota 7, subliniind că *„dacă nu eram în pandemie optam pentru 2 sau 3. Am pus 7 pentru că la 70 ai tocmai nota 7. În suflet am 10 (cu mulțumire mă apropii de 70 – am ieșit la mal dintr-o prea dificilă situație, am obținut niște rezultate profesionale... dar cel mai important am avut ajutorul colegilor/prietenilor, am cunoscut bunătatea și susținerea multor colegi)”*.

Dna Kulikovski a remarcat că îi place să sărbătorească propria zi de naștere, dar nu preferă să o organizeze. *„În familia noastră nu se făceau baluri, se consemna simplu – un buchet de flori, un „tras de urechi”, ceva deosebit pe masă. Acum nu mai am dreptul să aleg – fetele mele hotărâsc unde voi fi de ziua mea și cum vom sărbători”*.

De câțiva ani Dumitrița și Victoria îi organizau Lidiei călătorii prin Europa, fiind în această zi alături de mama lor. Din păcate, în acest an planurile, care cu siguranță au fost, de a organiza o plecare în Spania, sunt greu de realizat. Desigur, cel mai mult dna Lidia Kulikovski și-ar fi dorit să fie în această zi cu familia, cu fetele ei (ficele Dumitrița și Victoria, și nepoțica Maria). Aceasta ar fi fost cel mai bun cadou de ziua de naștere, deoarece e alături de familie, dar pentru că îmbină și călătoriile. *„Numai fetele știu în care țară voi fi de ziua mea”*.

În același timp, dna Kulikovski a menționat: *„Dacă aveam dreptul să aleg mai multe opțiuni, mai bifam cu prietenii, cu colegii. Iarăși nedreptate – aș fi ales și prietenii... dacă aveam dreptul la mai multe opțiuni”*. Nu știu câți prieteni cu adevărat apropiați are dna Kulikovski. Facebookul contorizează 4954 de prieteni virtuali. Unii din aceștia sunt prieteni din viața reală, alții – colegi care cu siguranță apreciază calitățile și competența dnei Lidia Kulikovski. Îi mulțumesc că m-a acceptat și pe mine în anturajul său, pentru că am putut să învăț din experiența Domniei Sale, pentru că mi-a mărturisit anumite „secrete” din activitatea profesională.

Dna Lidia Kulikovski este o persoană generoasă, știe să împartă cu prietenii și colegii bucuriile, cunoștințele, competențele

sale. Apreciez foarte mult această calitate a Domniei Sale, precum și faptul că are un simț al umorului de admirat și o curiozitate inepuizabilă.

Albert Einstein a scris odată: „Nu am talente speciale, dar sunt foarte curios”. Datorită acestei calități se fac cele mai mari descoperiri și se implementează proiecte de succes. Datorită acestei calități dna Lidia Kulikovski a reușit să transforme Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în una din cele mai performante biblioteci din țară, să implementeze proiecte de succes atât în cadrul Bibliotecii Municipale, în calitate de director general al acestei instituții, dar și în alte biblioteci din Moldova, fiind președintele Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova, membru juriului în programul pentru biblioteci al Fundației Soros-Moldova, dar și în calitate de expert în programul Novateca.

Această curiozitate inepuizabilă, poate invidiată de unii, o face pe dna Kulikovski mereu să experimenteze. Domnia Sa nu se satură de făcut lucruri noi: video-uri, pe care le postează pe Facebook, tutoriale video pentru cursuri de formare a bibliotecarilor, cercetări pe segmente inovative pentru domeniul nostru, chiar și pictură. Am știut că dna Lidia Kulikovski a frecventat niște cursuri de pictură. Am văzut acel portret a lui Charlie Chaplin realizat cu multă inspirație și talent. Am admirat-o pentru această realizare și am fost surprinsă, dar în același timp m-am bucurat pentru Lidia când am aflat că acest portret a fost prezentat în cadrul unei expoziții virtuale „FĂRĂ MASCĂ” organizată de Galeria virtuală de artă a municipiului Turda. După cum a menționat într-un comentariu Ana Lefter, „Visul de a picta, trăia în tine, Lidia, de multă vreme; grăitoare este admirația ta mare față de operele de artă”.

Aceiași curiozitate a făcut-o a doua zi după o discuție care am avut-o în cadrul unei mese rotunde la USM (în toamna anului 2010) să citească cartea lui Seth Godin „Vaca mov”, iar peste o lună să elaboreze concepția unui club de discuții, schimb de experiență, creativitate și inovare în biblioteconomie „Biblioteca Mov”. Acest club și-a început activitatea, sub președinția dnei Lidia Kulikovski, în ianuarie 2011.

Am întrebat-o pe doamna Lidia Kulikovski ce apreciază Domnia Sa cel mai mult la prietenii, colegii săi. Răspunsul a fost: „*Cel mai mult apreciez la prietenii bunătatea, empatia, aserțiunea și umorul, iar la colegii mei – creativitatea, bonomia, umorul, felul*

în care răspund provocărilor și toate celelalte pe care le-am scris la „prieteni” pentru că îmi sunt și prieteni de breaslă”.

Pot să confirm cu certitudine că dna Kulikovski știe să aprecieze și apreciază realizările colegilor prin susținere, cu un cuvânt bun și de încurajare, promovare și încredere.

Dat fiind faptul că am remarcat curiozitatea inepuizabilă a dnei Lidia Kulikovski am întreat-o care ar fi ocupația preferată a Domniei Sale. Răspunsul a fost pe măsură: „*Ocupația ... la singular... eu nu pot despărți cititul și scrisul. Cititul/scrisul îmi ocupă cea mai mare parte a existenței mele. Dar îmi mai place la fel de mult să stau la taclale cu prietenii, să merg la baruri, cafenele cu ei*”. Am stat mai multe ori la taifas, la taclale. A fost o plăcere să discuți. Atâtea citite de Lidia Kulikovski... și nu doar din specialitate. Foarte des citează din cărțile pe care le citește, dar mai ales din cele preferate. Sunt multe... Eu am remarcat câteva, printre ele „Micul prinț” de Antoine de Saint-Exupéry.

Ce prețuiesc la colegii de breaslă: totuși cartea, autorul preferat al dnei Lidia Kulikovski. Aceasta, după afirmarea dnei Lidia Kulikovski, a fost „*cea mai grea întrebare*”. „*Răspund în mai multe feluri: Cartea preferată este cartea pe care o ai pe masă, adică o citești la momentul întrebării. Am pe masă acum 12 cărți. Pe care să o aleg? Eu sunt ca bibliotecarul din romanul-pamflet „Omul fără însușiri” (Robert Musil),*

dar opozit. El nu citea nicio carte din bibliotecă ca să nu se supere celelalte – eu cum să aleg din miile de cărți citite care e mai bună? Toate-s bune, doar am făcut alegerea, am ales-o s-o citesc... Dar ca să răspund totuși, vă dau două titluri atât de diferite: „Un veac de singurătate” de Gabriel García Márquez și „12 scaune” de Ilf și Petrov”.

Faptul că dna Lidia Kulikovski a reușit și reușește în continuare să facă atâtea lucruri depinde de caracterul său. Când am rugat-o să răspundă care este trăsătura principală a caracterului Domniei Sale, a menționat „*iuțeala cu care acționez – la provocări, priorități, sarcini...; iuțeala cu care reacționez la rezultate, la greșeli, la acțiuni (laud sau critic doar pentru a îmbunătăți)*”. Cred că așa și este. Reacționează repede la provocări, inovații, decizii...

La întrebările „Care ar fi cea mai mare fericire pentru dvs.?” și „Care ar fi cea mai mare nefericire pentru dvs.?” dna Lidia Kulikovski s-a referit la copiii săi. Cea mai mare fericire este „*Fericirea copiilor mei*”, iar cea mai mare nefericire „*Problemele lor*”.

În finalul primei părți a acestui chestionar i-am adresat dnei Lidia Kulikovski întrebarea privind starea de spirit actuală, la care am primit răspunsul: „*Bună, de mulțumire, de mândrie, de satisfacție*”. Iar la întrebarea „Ce reprezintă pentru Domnia Voastră ziua dvs. de naștere?” dna Kulikovski a comentat: „*O zi obișnuită, dar și de bilanț. Mă întreb: Ce ai făcut, fato, în acest an? Ai muncit sau te-ai distrat? Rezultatul iese întotdeauna jumătate la jumătate. Mai puțin anul care a trecut...*”

Nu mă tem de feedback, chiar am nevoie de el.

În a doua parte a chestionarului i-am adresat dnei Lidia Kulikovski o serie de întrebări sugerate de Chestionarul Proust. Acest chestionar este un set de întrebări la care a răspuns scriitorul francez Marcel Proust și adesea este folosit de interviuatorii moderni. Am adaptat acest chestionar la domeniul de activitate al dnei Lidia Kulikovski.

Iată răspunsurile dnei Lidia Kulikovski la chestionarul lui Proust:

1. Calitatea pe care doresc s-o întâlnesc la o persoană din domeniul biblioteconomiei:

Pasiunea.

2. Ocupația mea preferată în domeniul biblioteconomiei:

Cercetarea.

3. Locul ideal pentru practicarea acestei profesii:

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”.

4. Ce prețuiesc la colegii de breaslă:

Bunăitatea, creativitatea și inventivitatea... Sunt atât de mulți, atât de diferiți, dar adunați pentru o provocare, pentru o cauză dau atâta culoare... încât BM strălucește cu contribuțiile lor... Îi ador!

5. Prima mea amintire din activitatea profesională:

Am venit cu hârtia de repartizare la Biblioteca „A. Jdanov” (actuala BM, Biblioteca Centrală a Chișinăului cu funcție metodică pentru celelalte 61 de biblioteci din capitală, toate independente dar metodologic subordonate Bibliotecii Centrale). Directoarea Zinaida Parfenievna, o femeie cam de 50 de ani (mi s-a părut bătrână și obosită; mai târziu, am aflat de ce, și când am ajuns director la

BM am ajutat-o), dar... s-a uitat la repartizarea mea și a zis: este o bibliotecă nouă... eu entuziasmată o întreb unde se află. Ea: nu știu, undeva pe strada Entuziaștilor... M-am gândit în sinea mea că e bine să-ți începi cariera pe strada Entuziaștilor. Am găsit-o la Ciocana (actuala Maria Drăgan), la parterul unui cămin muncitoresc. Într-o lună am făcut-o cea mai frumoasă... mi-am manifestat abilitățile de designer, de pictură, de caligrafie. Am reinventat-o cu ajutorul muncitorilor, locatarilor tineri din cămin. Frumoase amintiri...

6. Cel mai frumos lucru care s-a spus despre mine vreodată:

Că sunt omul cu idei..., sunt omul inovator... s-au spus atâtea și frumoase în 48 de ani de activitate.

7. Principalul defect al omului din domeniul biblioteconomiei:

Prejudecățile și așteptarea să le rezolve cineva problemele...

8. Cuvântul din domeniul biblioteconomiei pe care îl folosesc cel mai des:

Biblioteca.

9. Feedbackul de care mă tem cel mai tare:

Nu mă tem de feedback, chiar am nevoie de el.

10. Deciziile din activitatea profesională de care îmi pare rău:

Nu mi-a părut rău niciodată de deciziile mele. Deciziile se iau într-un context și totdeauna sunt îndreptățite. Doar... poate în privința unor oameni de la care am așteptat mai mult... au fost puține.

11. Deciziile din activitatea profesională de care mă mândresc:

Am venit la cârma BM într-un timp incert, sărac, ideologizat... aveam un program asumat prin votul oamenilor care m-au ales să le fiu director. Mă mândresc că am fost aleasă, nu numită! Tot ce făceam era nou, inedit ca și concept, dădea roade și mă mândream. Am dat altă față structurii, imaginii, managementului BM. Am implementat peste 100 de proiecte cu bani din afară și cred că tot atâtea fără bani. Mă mândresc cu proiectul „Biblioteci pentru etniile conlocuitoare” care au devenit adevărate centre culturale. Mă mândresc cu bibliotecile deschise în parteneriat cu bibliotecile județene, care au ținut greul trecerii prin penuria de carte în alfabet latin în anii '90... astăzi biblioteci moderne-model, cu Biblioteca Publică de Drept, cu Centrul Academic Eminescu; am avut și proiecte pasagere, dar cu care mă mândream.

12. Statutul profesiei la care visez:

Bibliotecarul – cui de osie în comunitate.

13. Ideea mea despre bibliotecă (nirvana):

Biblioteca inteligentă dotată cu cel mai sofisticat echipament tehnologic (ex. Biblioteca Municipală din Helsinki Oodi); Biblioteca indispensabilă chișinăuianului. Orice proiect pe care-l implementam conținea fărâme de vis și era pentru chișinăuieni, dar și de pionierat în Sistemul Național de Biblioteci – ca primul catalog electronic, primul site din domeniu, primul sistem de management de rețea în domeniu (și azi primul!).

14. Bibliotecarul viitorului:

O bibliotecă care lucrează non-stop (ore, zile). O bibliotecă cu autoservire, o bibliotecă a cetățeanului.

15. Personalitățile din domeniu cu care aș vrea (aș fi vrut) să colaborez:

Wow! Am colaborat cu toți posibili și imposibili parteneri – scriitori, oameni de știință, artă, muzică, dans, oameni de afaceri, atrăgându-i și implicându-i în activitatea bibliotecilor. Fără ei nu aș fi realizat ideile, prioritățile, dezvoltarea BM.

Ideea mea despre bibliotecă (nirvana):

Biblioteca inteligentă dotată cu cel mai sofisticat echipament tehnologic (ex. Biblioteca Municipală din Helsinki Oodi); Biblioteca indispensabilă chișinăuianului.

16. Eroul meu preferat din domeniul biblioteconomiei:

Chiar erou? Nimeni n-a căzut pe baricade, dacă ne gândim la noi, Republica Moldova. Dacă mai larg – Ion Stoica, Traian Brad, Dimitrie Poptâmaș și mai mulți... eroi pentru mine sunt viitorologul Thomas Frey, scriitorul-rockerul Neil Gaiman, partizani-apărători ai bibliotecii; eroi pentru mine sunt bibliotecarii, mai ales cei din spațiul rural.

17. Autorul favorit din domeniul biblioteconomiei:

Ion Stoica și iarăși doar unul? am mai mulți...

18. Cartea de biblioteconomie care m-a influențat cel mai mult: „Criza în structurile infodocumentare” care mi-a confirmat că merg bine și corect cu managementul BM.

19. Biblioteca (actuală, istorică) în care aș fi vrut să activez:

Actuală – e cea mai comunitară/democratică, decât în toată istoria ei. Dar dacă aș avea două vieți, aș prefera biblioteca perioadei interbelice în care totul înflorea, se dezvolta, iar bibliotecile ieșeau din canonul rigid al regulilor biblioteconomice. Undeva perioada actuală e asemeni celei interbelice.

20. Talentul pe care aș fi vrut să-l am din naștere:

Să vorbesc în public... eram foarte timidă... treceam peste doar în cazuri când trebuia să apăr biblioteca. Până la urmă am învățat să fiu și vorbitor public... datorez aceasta bibliotecii și bibliotecarilor.

21. Cum aș vrea să-mi închei cariera:

Tihnit, o să mă retrag liniștit, împlinită, resemnată cu vârsta și cu faptele mele și cu dragostea mea eternă pentru bibliotecari. Cerul cândva se încheie...

22. Deviza mea în biblioteconomie:

Biblioteconomia trebuie trăită! Nu aplicată!

23. Fericirea pe care mi-o visez din... biblioteconomie:

Întotdeauna o visam și o aveam pentru că munceam cu dedicație, cu plăcere și apoi am venit cu un vis – să reinventez biblioteca, să susțin, să motivez și să educ bibliotecarii pentru că împreună cu ei am reușit.

În contextul aniversării a șaptezecua a dnei Lidia Kulikovski se potrivește cum nu se poate mai bine ideea din discursul lui Mark Twain, pronunțat la ziua lui de naștere, cu ocazia celei de-a 70-ea aniversări: „Este o lungă întindere între primul discurs de ziua de naștere și acesta. [...] A șaptezecua aniversare! Este momentul vieții când ajungi la o demnitate nouă și îngrozitoare; când poți arunca deoparte rezervele decente care te-au asuprit de o generație și stai neînfricat și descurcat pe vârful tău cu șapte terase și te uiți în jos și înveți – fără mustrări. Poți spune lumii cum ai ajuns acolo. Este ceea ce fac toți. Nu vă veți obosi niciodată să spuneți prin ce arte delicate și moralități profunde ați urcat în acel loc minunat.

Veți explica procesul și vă veți opri asupra detaliilor cu răpirea senilă. Am fost nerăbdător să-mi explic propriul sistem de mult timp și acum, în sfârșit, am dreptul”

La mulți ani, dragă Doamnă Lidia Kulikovski! Cu mult respect, admirație și prietenie...

Deviza mea în biblioteconomie:

Biblioteconomia trebuie trăită! Nu aplicată!
